

Partits i diners

«Amb un finançament públic és molt més fàcil generar l'anomenada "casta política", gent que no surt mai del circuit gràcies a la macroempresa que el partit suposa»

Vox és l'únic partit que el Tribunal de Comptes ha proposat multar per les despeses produïdes durant la campanya de les eleccions generals del 10 novembre de 2019. Quelcom més de 70.000 € de multa per quelcom menys de 40.000 que els d'Abascal van gastar en campanyes de publicitat emeses per televisions privades. Campanyes? Televisions? Televisions privades? Anem al tema del finançament dels partits polítics.

És evident que l'esmentat partit va fer el que està prohibit, i de ben segur hi haurà qui adueixi que un partit que no compleix la llei no pot demanar els altres que ho facin. I tindria raó en fer-ho. Però el tema no és la justícia o injustícia de la mesura presa amb un sol partit, tenint en compte l'obscuritat que ha dut alguns altres als tribunals en el present (CDC) o en el passat (PSC), o els comptes sempre obscurs (i també denunciats pel mateix Tribunal) de Ciutadans, o els deutes sospitosament condonats a Unió Democràtica de Catalunya abans de la seva desaparició, o els milions de les antigues pessetes d'interessos bancaris que van ser condonats al PSC, o l'actual problema de dimensions gegantines que ocupa el PP. El tema, torno a dir i concretament més, és el model de finançament dels partits polítics.

Perquè n'hi ha més d'un i cadascun d'ells té els seus inconvenients i virtuts. En Dret comparat la bibliografia és extensa. Pel que fa al nostre sistema, no permet des de fa ja una colla d'anys que aquells partits polítics sense representació parlamentària puguin emetre missatges en els mitjans de comunicació audiovisual dependents (en suma, tots) del regulador i cedent de les freqüències (en suma, el poder públic) durant el període electoral, excepte l'emissió dels corresponents espots en els espais assignats dins dels mitjans públics. Obliga també aquests partits a avalar la seva candidatura amb signatures que suposin un 0,1 (si no són partits, s'eleva a un 1%) del total cens electoral, acreditades notarialment, i per tant, públiques, la qual cosa fa dubtar de la constitucionalitat del sistema en un país on el vot és secret. I a això afegeix una barrera electoral força consistent (variable segons el tipus d'elecció entre el 3 i el 6) per evitar, afirma, que entrin a la cambra parlamentària representacions d'interessos massa fragmentaris.

Aquest draconiana sistema, en la seva última reforma, comptava, entre els partits que el van acordar, amb l'aleshores flamant UPyD, tant cridaner en tema de regeneració política com després Ciutadans o Podem. Aleshores tots els van subscriure sense excepció. Avui cap dels participants de la rondalla parlamentària critica aquesta fórmula. El sistema té por i, a més, qualsevol partit que per alguna raó es pugui qualificar d'antisistema, tot és entrar a la rondalla i esdevenir-ne sistèmic. I si no, que li diguin a la CUP. O al moviment Cinque Stelle.

Pel que fa al finançament, és millor el sistema de finançament privat o el públic? El nostre és mixt, posant enormes traves al fet que un particular pugui aportar diners a qualsevol plataforma o projecte que tingui pretensions de participar en política. Potser és que no tenim clares les implicacions d'un i altre. Un sistema de finançament privat com l'estatunidenc ha pogut tenir a Trump de president, però també a Kennedy, per posar-ne dos exemples de fonts de finançament amb clars i obscurs. En el sistema de finançament privat, el partit és un instrument de vida circumstancial, mentre que en un sistema de finançament públic és molt més fàcil generar l'anomenada "casta política", gent que no surt mai del circuit gràcies a la macroempresa que el partit suposa.

Crec que l'única cosa sobre la qual estem d'acord és justament la cada cop més difícil de perseguir... la transparència del finançament sembla una quimera general. En el nostre cas,

potser perquè el compromís d'afiliació és ridícul, potser perquè el nivell de coneixement de la necessitat de partits i sindicats forts i plens de gent competent és tan petit com el nivell de la gent que, amb sempre dignes excepcions i quasi sempre en els llocs menys visibles, s'hi dedica.